

DEVİRİM ARABALARI

Sanayileşme hamlesi olarak görülen ve yoğun bir emek harcanarak hayata geçirilen Türkiye’de yapılan ilk otomobil olan “Devrim”, teknik bir aksaklıktan dolayı tarihin tozlu rafları arasına kaldırılır. DP iktidarına 27 Mayıs 1960 darbesi ile son verilmesinin adından Cumhurbaşkanlığı görevine gelen Cemal Gürsel’in direktifleriyle “Ordunun cadde binek ihtiyacını karşılayacak bir otomobil tipinin geliştirilmesi” görevi Eskişehir Devlet Demiryolları Fabrikaları’na verilir. TCDD İşletmesi’ne bu amaçla 1 milyon 400 bin TL ödenek ayrılır ve “Devrim” adı verilen 4 otomobilin 29 Ekim törenlerine yetiştirilmesi istenir.

Mühendislerin ve işçilerin otomobilleri yetiştirmek için 129 günleri vardır. Uykusuz, aç, zorlu bir üretim sürecinin ardından otomobiller Ankara’ya götürülmek üzere trene yüklenir ve Devrim otomobilinin tarih sahnesinden kalkmasına yol açacak serüven burada başlar.

Siyah renkteki 2 numaralı Devrim’in pasta ve cilası, ancak 28 Ekim akşamı vurulabilir. Buharlı lokomotiflerle çekilen trende bacadan sıçraması muhtemel kıvılcımlardan ötürü güvenlik önlemi olarak benzin depoları boşaltılır.

Cemal Gürsel’in “Garp kafasıyla otomobil yaptık şark kafasıyla içine benzin koymayı unuttuk” sözleriyle tarihe geçen ve gazetelerde içine benzin konulması unutilan, yolda bozulan otomobil olarak anılan “Devrim” hem bir ilki hem de sonu yaşayacaktır... Meclis’in önüne getirilen iki Devrim otomobilinden sadece birincinin benzin deposu doludur. Benzin ikmali Sıhhiye’de bir benzinciden yapılacaktır. **Ancak arabalara eskortluk yapan polisler Sıhhiye güzergahını değiştirince depolar doldurulamaz.**

Devrim’in tarihini değiştirecek olay orada gerçekleşir. Dönemin Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel, birinci değil, benzin konma fırsatı bulunmayan siyah renkli ikinci Devrim otomobiline biner ve araba çalıştırılır. Yaklaşık 100 metre giden otomobil benzin olmadığı için durur ve Gürsel o meşhur lafını burada eder:

“Garp kafasıyla otomobil yaptık şark kafasıyla içine benzin koymayı unuttuk.”